

Programma 2 Ruimte en wonen

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Het programma ligt op koers. De druk op de ruimte vanuit tal van maatschappelijke opgaves is onverminderd groot. Het eind 2023 vastgestelde Beleidskader Leefomgeving vormt hierbij onze leidraad in het proces van te maken afwegingen. We verwachten in 2025 op een aantal fronten ook (volgende stappen in de) keuzes vanuit het Rijk via de Nota Ruimte en het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). We volgen het proces nauwkeurig en leveren waar mogelijk (reactief én proactief), net zoals bij Powerport Moerdijk en NOVEX Stedelijk Brabant, onze inbreng vanuit de Brabantse opgaven (zie memo gedeputeerde Nota Ruimte en memo gedeputeerde NPRD).

Ook werken we op basis van de nieuwe omgevingswet verder aan het doorontwikkelen van het instrumentarium zoals het omgevingsprogramma en het projectbesluit. Daarnaast werken negentien Brabantse gemeenten en de provincie via het project 'SPRONG' samen om planologische procedures te versnellen door samen voorbeeldregels voor de omgevingsplannen te maken. In januari 2025 is gestart met het eerste deel. In april 2025 worden de eerste resultaten geëvalueerd.

Op basis van het Beleidskader Wonen en Werken en de in oktober 2024 vastgestelde Uitvoeringsagenda Wonen en Werken 2024-2027 werken we in 2025 volle kracht aan de realisatie van onze doelstellingen. Zo werken we aan de uitbreiding van het project Grote Oogst waarbij we naast de huidige 12 deelnemende terreinen nog 6 terreinen extra willen ondersteunen bij de verduurzamingsopgave. Daarbij bieden Rijksregelingen kansen om onze aanpak verder te intensiveren en via de zogenaamde icoonaanpak willen we een aantal projecten een extra duwtje richting realisatie geven d.m.v. aanvullende financiële ondersteuning. Daarnaast werken we aan een Ruimtelijk-Economische handelingsperspectief, waarover we uw Staten verwachten voor de zomer te kunnen informeren.

Op het gebied van Wonen blijven de opgaven onverminderd groot. Met een realisatieprognose van circa 12.250 extra woningen voor 2025 blijven we achter op onze doelstelling van netto 13.500 (gemiddeld) tot 2035 (zie ook nieuwsbericht). Ook in 2025 zetten we ons verder in voor de versnelling van de woningbouw, via bijvoorbeeld het openstellen van een nieuwe tranche in de regeling Stimulering Woningbouw, maar ook via onze inzet bij de realisatie van de regionale woondeals.

Op het gebied van Stedelijke gebiedsontwikkeling wordt in gezamenlijkheid met de B5-gemeenten en overige partners gewerkt aan de realisatie van de vorig jaar vastgestelde Uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant. Ook wordt in gezamenlijkheid het Brabants Voorstel opgewerkt voor de inzet van een nieuwe tranche Rijksmiddelen voor de verstedelijkingsopgave. Naast deze uitvoeringslijnen werken we ook verder aan de realisatie van concrete ontwikkelingsopgaven. Zo is een principebesluit genomen over investeringen in de centrumontwikkeling Waalwijk, gaan we samenwerkingsafspraken maken met Tilburg over de ontwikkeling van het Kenniskwartier en wordt een investeringsvoorstel verkend voor centrumontwikkeling Bergen op Zoom. Met de positieve uitspraak van RvS inzake de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat vormt stikstof niet langer een belemmering voor de realisatie. Er wordt een voorstel voor de Staten uitgewerkt ter besluitvorming.

Wij zijn ook in 2025 weer voortvarend met onze werkzaamheden betreffende stikstof aan de slag gegaan. De op 17 december 2024 vastgestelde Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof is in uitvoering en heeft op verschillende terreinen te maken met onzekerheden die horen bij de (landelijke) beleidsontwikkeling, de doorwerking daarvan in Brabant en juridische ontwikkelingen. Daarbij blijven we in onze aanpak, waaronder de uitvoering van de BOS 2.0, voortdurend inspelen op de actuele ontwikkelingen.

Voor de voortgang van de Aanpak Stikstof is de rapportage Ministeriele Commissie Economische Economie en Natuurontwikkeling (MCEN) van groot belang. Ook vanuit het Rijk zijn maatregelen nodig om te komen tot een wezenlijke stikstofreductie.

Wat willen we bereiken?

Integraal werken aan het toekomstbestendig maken van het stedelijk netwerk

Indicatoren:

- Kwalitatieve monitor, 1 keer per 2 jaar, 1e uit te voeren in 2024.
- Kwalitatieve evaluatie, 1 keer per 2 jaar, 1e uit te voeren in 2025.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezamenlijk met partners opstellen en realiseren uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant

Mogelijk maken van stedelijke gebiedsontwikkelingen binnen de 12 grootste steden

Uitvoeren en doorontwikkelen kennisprogramma gebiedstransformaties

Via het kennisprogramma delen we onze kennis- en leerervaringen en bieden we inspiratie. Het kennisprogramma heeft een praktische insteek ter bevordering van de uitvoering. Dit doen we op tal van manieren zoals:

- Het organiseren van kennisdelingsbijeenkomsten
- Het organiseren van een bestuurlijk netwerk met minimaal 1 netwerksessie per jaar
- Inzet van een externe adviescommissie voor stedelijk gebiedsontwikkelingen.
- Aangaan van strategische partnerschappen, zoals bijvoorbeeld met kennisinstellingen
- Faciliteren van kennisontwikkeling- en uitwisseling o.b.v. de pilots dorpenstrategie

Dit alles met als doel om de verstedelijking in Brabant op een juiste manier op gang te brengen en te houden. Zie ook kennisprogramma stedelijke gebiedsontwikkeling.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van omgevingskwaliteit

Indicatoren:

- Kwalitatieve evaluatie naar de doorontwikkeling van het 'diep, rond en breed' werken conform Beleidskader Leefomgeving, uit te voeren in 2027, met een tussentijdse evaluatie uit te voeren in 2025
- Gezondheid: in het programma Ruimte en Wonen zijn we onder andere actief met de verstedelijkingsopgaven en verduurzaming van de bedrijventerreinen. Hierin nemen we gezondheid bevorderende maatregelen zoals vergroening tegen hittestress. De activiteiten zijn verwerkt in het vast te stellen beleidskader leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden en beoordelen van initiatieven met ruimtelijke impact

Uitvoeren Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS)

Indicator	2025	2026	2027	2028
Nader te bepalen o.b.v. actualisatie Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof				

Wat willen we bereiken?

Realiseren van voldoende woningen, die aansluiten op de vraag

Indicatoren:

- Toename netto Brabantse woningvoorraad periode 2023- 2035:
Totaal toename: circa 165.000 / 13.500 per jaar
 - o Waarvan sociale huurwoningen: circa 49.500 / 4.125 per jaar
 - o Waarvan middeldure huur- én betaalbare koopwoningen: circa 60.500 / 5000 p/j
- NB. De aantallen zijn gebaseerd op de (periodieke) prognoses en kunnen daarmee afwijken van de nieuwe afspraken, zoals in project Beethoven.
- Zorgvuldige inpassing van nieuwe woonruimte: gemiddeld genomen wordt ca. tweederde van de jaarlijkse woningbouw (toevoeging aan de woningvoorraad) op binnenstedelijke locaties gerealiseerd.

In 2025 ligt groei van de voorraad naar verwachting op circa 12.000-12.500 woningen. Dit is vergelijkbaar met de gemiddelde voorraadgroei van de afgelopen 5 jaar. Deze groei blijft echter achter op onze doelstelling om gemiddeld jaarlijks 13.500 aan de voorraad toe te voegen in de periode 2023- 2035. Met de groeicijfers van de laatste jaren kan goeddeels worden voorzien in de toename van het aantal huishoudens in Brabant, maar wordt het bestaande woningtekort helaas (nog) niet verminderd (zie ook nieuwsbericht). De oorzaak voor de achterblijvende prognose hangt, zoals ook gemeld in de jaarverantwoording 2024, samen met vele factoren waar de provincie geen invloed op heeft, waaronder bouw- en energieprijzen, renteontwikkelingen, juridische procedures, etc. De verdeling over de verschillende betaalbaarheidscategorieën ligt naar verwachting wel in lijn met onze doelstellingen. NB. Onderstaande beoogde prestaties voor 2025 worden naar verwachting allemaal uitgevoerd en daarmee zijn deze, ondanks dat de doelstelling waarschijnlijk niet helemaal gehaald wordt (daarom oranje), de prestaties wel allemaal groen (conform planning).

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van versnelling woningbouw

Monitoren, herijken en bijdragen aan realisatie van de Regionale Woondeals

Stimuleren van het benutten bestaande voorraad

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor duurzame en toekomstbestendige werklocaties in Brabant

Indicatoren:

- Ontwikkeling werklocaties. Oppervlakte harde en geprogrammeerde plancapaciteit voor nieuwe werklocaties, ten opzichte van de uitbreidings- en vervangingsvraag in het laagscenario tot en met 2030, streefwaarde 100% (2022: 93%).
- De voortgang van de verduurzaming van Grote Oogst terreinen.
 - 50% verduurzaming in 2030 op het gebied van energie- en materiaalgebruik op Grote Oogst terreinen.
 - Monitor > opleveren kwalitatieve en kwantitatieve monitor Grote Oogst.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van campussen en overige strategische werklocaties

Uitvoeren en verdiepen project 'Grote Oogst'

Actualiseren van (regionale) afspraken bedrijventerreinen

Ontwikkelingen en onzekerheden

In zijn algemeenheid worden vele prestaties geleverd in samenwerking met externe partners. Daarmee zijn er ook altijd onzekerheden voor wat betreft het conform planning behalen van prestaties en de uitputting van budgetten, zonder dat zich daar nu reeds een concreet voorbeeld voordoet. Waar deze onzekerheid zich in de loop van het jaar significant voordoet zal deze, naast te nemen beheersmaatregelen, ook worden opgenomen bij de 2e Burap.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

2. Ruimte en wonen	Begroting t/m wijz. 3	Wijziging 4	Begroting t/m wijz. 4
Lasten	28.583	3.924	32.507
Baten	3.174	4.425	7.599
Saldo baten en lasten	25.409 N	501 V	24.908 N